

а к а д е м і ч н а ПАНОРАМА

Інформаційне видання Національного університету «Києво-Могилянська академія» Листопад 2004

У цьому гаслі, як і в багатьох інших, які не затихають у ці дні по всій Україні, за винятком хіба що південних областей, де їх промовляють упівголоса, зазвучала споконвічна сила, віра, надія українського народу. І в цьому непереможному звучанні упевненим та сильним був і голос Національного університету «Києво-Могилянська академія». Ми першими приєдналися до Руху Опору, першими були на Майдані, поставили там намети, першими оголосили про політичний страйк, і нас підтримало студентство всієї України. У найтрудніші хвилини всенародного поступу могилянці сказали: «Ні фальсифікаціям! Страйкуємо до перемоги!».

«Нас багато, і нас не подолати»

Ліна Костенко, Почесний професор НаУКМА, 23 листопада біля могилянських наметів на Майдані, спілкуючись зі студентами та викладачами, зазначила: « Молодь завжди повставала. Щодо масштабу та енергетики таке її постання перше. У мене є досвід різних повстань. Була гарна енергетика в 1966 –1967 роках, під час студентської революції на граніті 1991 року. Але то був інший час, молодь була ще пригнічена, залякана. У неї не було масштабних вимог. У вас зараз вимоги інші. Ви зараз просто рятуєте Україну. Ви хочете жити в державі, яку поважають. Після цього вас також стануть поважати. Запевняю вас, що в газетах в Європі, в Америці вже з'явилася інформація. Розумніші росіяни притихли. Хоча редактор «Коммерсанта» на 5-му каналі після того, як оголосили перемогу Януковича сказав: «Вы уже проснулись в России». Він, правда, сказав, що йому прикро відчувати себе завойовником. Думаю, він поспішив. Є процеси невідворотні».

На цю невідворотність впливають позиція й дії українських Майданів, зокрема й могилянського, звідки щоранку протягом 13 днів вирушала багатолюдна колона з помаранчевою символікою та транспарантом «Національний університет «Києво-Могилянська академія страйкує». Доленосні рішення Верховної Ради України про недовіру ЦВК, відставку Уряду, Верховного суду – про повторне переголосування – це й наші великі перемоги в еволюційному процесі демократизації суспільства. Попереду складна, напружена робота: переголосування на виборах, зимова сесія. Виконувати її нам допоможуть насага та відчуття щасливих листопадових днів, творцями яких ми були з вами.

Києво-Могилянська академія, перший ВНЗ в Україні, оголосив про політичний страйк та приєднався до загальноукраїнського Руху Опору. Президент НаУКМА В'ячеслав Брюховецький на майдані першого містечка Академії оприлюднює план дій страйкову університету.

У нашому випуску У рубриці «Документ» Громадянський спротив НаУКМА

стор. 2

Відкритий лист

до кандидата в Президенти України,
громадянина Віктора Януковича

стор. 3

Президентові Російської Федерації
Володимиру Путіну

стор. 5

У рубриках:

«Пишемо історію»

«З перших рук»

На Майдані кожен із нас
переборює власний страх

стор. 13

Вибори «по поняттях...»

стор. 9

І це наша найбільша
перемога

стор.10

Рубрика «Акція»

«Ми йдемо походом
гідним»

стор. 4-5

Документ

Ініціативна група охорони громадянських прав і свобод Національного університету «Києво-Могилянська

Громадянський спротив Національного університету «Києво-Могилянська академія»

академія» звернулася до могилянської громади із закликом стати в обороні власних громадянських прав виборця і захистити честь і гідність громадянина України.

Це звернення оприлюднив В'ячеслав Брюховецький, президент НаУКМА:

Шановні могилянці!

Ми є свідками брутального порушення виборчого процесу і гарантованого Конституцією вільного волевиявлення громадян України.

ЦВК із небаченою квапливістю оголошує результати, базовані на фальсифікаціях і зловживаннях адмінресурсу.

Вся відповідальність за злочинно-кримінальний «супровід» другого туру голосування лежить на організаторах виборчого процесу: на президентові Л.Кучмі, чинному уряді та підпорядкованих їм державних структурах.

Поганьблюється, нищиться, зневажається святе право кожного з нас вільно обрати власне майбутнє.

Тому ми закликаємо всіх могилянців стати в обороні власних громадянських прав і захистити честь і

гідність громадянина.

Рішення про форми громадянського спротиву Національний університет «Києво-Могилянська академія» прийматиме на загальних зборах викладачів і студентів, які відбудуться завтра, 23 листопада, о 9-й годині ранку на подвір'ї першого містечка. Закликаємо всіх бути з нами, ініціативною групою охорони громадянських прав і свобод.

Підписи ініціативної групи:

В'ячеслав Брюховецький,
президент НаУКМА

Ліна Костенко,
почесний професор НаУКМА
Михайло Брик,
перший віце-президент НаУКМА
Володимир Панченко,
віце-президент із навчальної роботи НаУКМА
Володимир Моренець,
віце-президент із навчально-наукових студій НаУКМА
Наталія Шумкова,
віце-президент із розвитку НаУКМА
Катерина Максим,
віце-президент із міжнародного співробітництва НаУКМА
Олексій Гарань,
директор Школи політичної аналітики НаУКМА
Людмила Дяченко,
віце-президент з економіки і фінансів НаУКМА
Олена Третьякова,
декан по роботі зі студентами НаУКМА
Валентина Ковальчук,
помічник президента НаУКМА
Володимир Кобзар,
помічник президента НаУКМА
В'ячеслав Невінчаний,
секретар приймальної комісії НаУКМА

«Студенти і вибір України»

23 листопада 2004 р. професори, студенти, співробітники Національного університету «Києво-Могилянська академія» прийняли політичну заяву про оголошення рішення приєднатися до загальноукраїнського Руху Опору злочинним спробам украсти в народі його перемогу, здобуту 21 листопада. Подаємо її текст.

ЗАЯВА ПРОФЕСОРІВ, СТУДЕНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

23 листопада 2004 р.

Влада переступила межу.

Вибори Президента України вона перетворила в демонстрацію цинізму та беззаконня.

Усі три місяці виборчої кампанії супроводжувалися насиллям державної машини над громадянами та їхніми правами.

Влада боїться народу. Тому вона оголосила нам війну. Вона йде на все, в тому числі й на прямі злочини.

Вона звикла красти. Тепер вона хоче украсти в нас право на демократичний вибір. Шляхом фальсифікацій нам нав'язують сценарій консервації кримінальної олігархії.

Ми протестуємо проти беззаконня. Ми хочемо жити в демократичній, заможній Україні, яку ніхто ніколи не зможе розколоти.

Ми не допустимо фальсифікацій результатів виборів.

Тому ми, професори, студенти, співробітники Національного університету «Києво-Могилянська академія», заявляємо про своє приєднання до загальноукраїнського Руху Опору злочинним спробам украсти в народі його перемогу, здобуту 21 листопада.

Національний університет «Києво-Могилянська академія» оголошує політичний страйк.

Наші вимоги:

1. Перегляд результатів голосування на дільницях та в округах, де було допущено порушення Закону «Про вибори Президента України».
2. Відставка В.Медведчука, Д.Табачника, В.Кременя, М.Білокона.
3. Притягнення до відповідальності осіб, причетних до фальсифікації виборів.
4. Поновлення на навчання всіх студентів, відрахованих із вищих навчальних закладів України за політичними мотивами

Закликаємо зробити те ж саме всіх студентів та викладачів інших вищих навчальних закладів України.

На світлинах:
помаранчевий Майдан
Незалежності.

Документ

Відкритий лист

ректорів університетів України
до pana Жака Ширака, Президента
Французької Республіки

Львів-Київ

24 листопада 2004 року

Шановний пане Президенте.

Саме в цю хвилину, коли ми звертаємося до Вас, студенти та

«Ваша підтримка є визначальною для всієї української нації»

викладачі наших навчальних закладів перебувають на вулицях Києва, а також більшості великих університетських міст країни. Їхня боротьба на користь президента Віктора Ющенка є тією боротьбою, яку ми провадимо вже 13 років за свободу, правду та права людини. Саме тому ми відкрито та активно підтримуємо їх.

Мотивом сьогоденних подій в Україні є прагнення української нації мати гідну некорумповану державу, котра поважала б волю народу та головні принципи демократії.

Україна є давньою слов'янською та європейською нацією, котра у своїй різноманітності має єдине серце та єдину голову. Україна не є радикально поділеною, як це стверджують декотрі засоби масової інформації, на Схід та Захід, на російськомовне та україномовне населення, на Православну Церкву та Католицьку Церкву. Якщо й існує різниця, як і зрештою в усіх країнах, між різними регіонами України, то вони не повинні використовуватись у політичних цілях. Сьогодні часи набагато складніші.

Країну поділено на корумповану меншість та більшість, котра прагне правової держави, борючись проти фальсифікацій виборів та захищаючи територіальну цілісність країни.

Приклади залякування працівників міліції та податкової адміністрації у Львові та Тернополі на Західній Україні були широко висвітлені 5-тим каналом українського телебачення, єдиним каналом, що не контролюється державою. Тоді як у Харкові та у Дніпропетровську, містах сходу України, більш як 50 000 студентів постійно перебувають на вулицях. У Донецьку та Луганську православні священики від імені мільйонів своїх вірних, виступили на підтримку Віктора Ющенка, котрий сам є православним християнином.

Вам, безперечно, відомо, що всі опитування, які проводились після першого, як і після другого туру, показали, що, з великим відривом, переміг кандидат від опозиції, Вам відомо, що було виявлено більш як 11000 випадків фальсифікації під час другого туру виборів, і, як стверджує голова делегації спостерігачів від Організації безпеки та співпраці в Європі (ОБСЄ) в Києві, Брюс Джордж, «другий тур

президентських виборів в Україні, що відбувся 21 листопада, не відповідає критеріям ОБСЄ, Ради Європи, ні іншим європейським нормам демократичних виборів».

Саме тому, напередодні зустрічі глав держав Європейського Союзу та Російської Федерації в Гаазі, ми звертаємося до Вас, пане Президенте, в надії, що французький уряд зуміє суворо засудити масові фальсифікації виборів в Україні та підтримати президента Віктора Ющенка, обраного демократичним шляхом народом України. Що ж стосується відносин між Європейським Союзом та Росією, дозвольте нам зауважити, що процеси демократизації, які зараз відбуваються в Україні, матимуть позитивні результати на усьому пострадянському просторі.

Ваша підтримка є визначальною для всієї української нації, яка, як Вам відомо, відчуває велику прихильність до Франції. Ми будемо особисто вдячні Вам та, у Вашій особі, всій французькій нації, за підтримку. Просимо Вас прийняти, пане Президенте, запевнення в нашій глибокій повазі до Вас.

Підписи:

В'ячеслав Брюховецький,
ректор Національного університету
«Києво-Могилянська Академія»,

Іван Вакарчук,
ректор Львівського національного
університету імені Івана Франка,
президент Ради ректорів Львівської
області,

Отець Борис Гудзяк,
ректор Українського Католицького
Університету у Львові

Відкритий лист

могилянської громади до кандидата
в Президенти України, громадянина
Віктора Януковича
25 листопада 2004 р.

Кандидату в Президенти України,
громадянину В.Ф.Януковичу

Шановний Вікторе Федоровичу!

Вибори Президента України продемонстрували не лише українському суспільству, а й усьому світові крайній цинізм виконавчої влади України. Задля «протягування» Вас на посаду глави держави вона пішла на злочинні дії, які виявилися в численних порушеннях Конституції і чинного законодавства України.

Три місяці державна машина – міністерства, державні адміністрації, десятки тисяч держслужбовців, – зневажаючи закони, забезпечувала Вам «перемогу». При цьому стратегією виборчої кампанії Вашої команди стало розколювання України і розпалювання міжнародної ворожнечі.

Але виконавча влада на цьому не зупинилася. Вона пішла на фальсифікацію результатів виборів, про що знає кожен із нас. Якщо у Вас є хоч крапля відповідальності, це мусите усвідомлювати й Ви.

Ви принизили мільйони українців. І вже через це Ви ніколи не станете тим моральним авторитетом нації, яким повинен бути Президент. Ваша заява про те, що в Україні «нічого не відбувається надзвичайного», зроблена в обставинах глибокої політичної кризи і загрози громадянського конфлікту, засвідчила, що державне мислення і почуття відповідальності за долю нації Вам не притаманні.

Ми, професори, студенти, співробітники НаУКМА, без належної правової і моральної легітимності не визнаємо Вас своїм Президентом.

Ми хочемо жити в демократичній, заможній, цивілізованій Україні, де влада не є в опозиції до народу, поважає Конституцію, закони, мораль і не допускає порушення прав громадян.

Ми поважаємо вибір тих, хто голосував за Вас, але офіційно оголошений результат виборів визначали не вони.

Сподіваємося, Ви не захочете стати Президентом брехні і беззаконня. Вимагаємо від Вас відмовитися від претензій на пост Президента України.

Прийнято загальними
зборами НаУКМА
25 листопада 2004 р.

Акція

«Ми йдемо походом гідним»

На світлинах:

біля першого корпусу університету формується колона; студенти прямують до Верховної Ради. Попереду – президент В'ячеслав Брюховецький.

25 листопада Могилянська пікетувала Міністерство освіти та науки, **26** – Посольство Російської Федерації.

27 листопада студенти та викладачі Києво-Могилянської академії продовжили свою акцію «Ми йдемо» пікетуванням телеканалу ICTV.

НаУКМА виступив проти викривлення інформації про події в Україні на каналі, особливо в програмах Дмитра Кисельова, виявив підтримку журналістам телеканалу, які хочуть говорити правду.

Студенти та викладачі мали змогу висловити своє негативне ставлення до неправдивої, викривленої інформації безпосередньо пану Кисельову.

28 листопада – продовження акції студентів та викладачів Києво-Могилянської академії. На відміну від попередніх протестних акцій це була акція підтримки та подяки «5-му

каналу» за його громадянську позицію та мужність.

З гаслами «Ми – за 5-ий і нас не подолати!», «Свободу не спинити», «5-му» – статус Національного» вулицями Подолу студенти і викладачі пройшли до будівлі «5-го каналу» на Рибальському пів-острові.

Журналісти та керівники каналу були схвилювані таким несподіваним візитом.

В'ячеслав Брюховецький, президент НаУКМА, повідомив їх про рішення Могилянки, за яким колектив телеканалу прийнято до лав Києво-Могилянського Братства, та вручив Почесний диплом.

Могилянці – за надання 5-му каналу статусу Національного.

29 листопада студенти і викладачі Києво-Могилянської академії пікетували Міністерство внутрішніх справ

України.

До МВС могилянці та студенти інших вищих навчальних закладів України прийшли з такими вимогами:

негайна відставка Міністра внутрішніх справ України М. Білоконя;

порушення кримінальної справи проти сепаратистів (посадових осіб східних областей, які прийняли рішення про створення Автономної Південно-Східної Української Республіки);

припинення репресій проти звільнених зі служби міліціонерів, які підтримали В. Ющенка, поновлення їх на роботи;

поновлення на навчання курсантів, які взяли участь у мітингах.

30 листопада могилянці продовжили свою акцію «Ми йдемо». Цього дня до них приєдналися студенти Українського католицького університету м. Львова та семінаристи Львівської духовної семінарії. З гаслами «Слава чесним дипломатам!», «Молодці!», «Схід і Захід разом!», «Лужкову – ганьба!», «Чорномирдіна – геть!» вони зупинилися біля Міністерства закордонних справ України, щоб передати листа українським дипломатам.

У ньому могилянці закликають Міністерство закордонних справ України дати належну оцінку фактам втручання у внутрішні справи нашої держави, захистити український суверенітет та не дати іншим державам можливості безкарно втручатися в українські справи та провокувати своїми діями ескалацію ситуації в Україні.

Студентство вручило листа безпосередньо заступнику міністра закордонних справ Валентину Наливайку, який вийшов із колегами до пікетуючих.

Заступник міністра сказав, що українські дипломати – патріоти своєї держави і чесно виконують свої професійні обов'язки. Також він повідомив, що сьогодні зміст цього листа знатимуть усі дипломати країни.

«Пишемо історію»

Воістину добрі та благородні діяння творяться дуже нелегко протягом тривалого часового проміжку. Однак на те воно й ДОБРО, аби бути тріумфатором у цьому далекій нерпостому протистоянні з нечистою, брехнею та шахрайством! З вірою у серці та активною життєвою позицією МИ переможемо сьогочасну «невизначеність» для того, аби повноцінно жити, а не існувати!!!

Іван Дзвінка, студент НаУКМА

Перш за все мене вразило те, що потрапляючи на Майдан, одразу відчуваеш гордість за свою країну, за наш Народ, який вже не може довше стояти осторонь останніх подій. Тут можна зустріти людей з усіх регіонів України, що братаються, не дивлячись на соціальний статус, освіту і погляди на життя.

Треба зазначити, що я, чесно кажучи, побоювався, що вся ця акція може дуже швидко перерости у збройну сутичку, та ці думки розвіялися, коли я побачив прибічників В. Януковича, що вільно пересувалися й агітували за свого кандидата, де їм заманеться без перешкод «помаранчевих». Не відчувається ніякої напруги, лише лояльність і розуміння факту, що всі ми – українці, що хочуть жити в демократичній країні з чесною владою. Ось те, що єднає нас усіх – бажання жити в чесній країні.

Максим Дзюба, студент НаУКМА

Душу охоплює радість, що ми, студенти, справді впливаємо на долю нашої країни. З гордістю зараховую себе до української молоді, особливо до спудеїв НаУКМА.

У цей час збагнула, що ти потрібний своїй країні, що ти – вагома особистість. Як приємно усвідомлювати те, що наш страйк, страйк спудеїв Могилянки, дійсно приносить користь: мітингуючи під стінами деяких університетів м. Києва, ми, могилянці, добилися того, що до нас почали приєднуватися інші студенти, як сталося зі студентами двох факультетів Академії внутрішніх справ.

Закревська Ольга, студентка ФЕН-1

Помаранчева революція – особливе явище в житті українського народу, яскраво виражене в тому дусі, який панує на Майдані Незалежності: доброзичливість, душевність, сміх...

А ще враження, що дивували, зігрівали, об'єднували:

... пісні Олега Скрипки біля стадіону «Динамо» та близько сотні людей навколо них... незнайомі люди, які стоять поруч на Майдані та розповідають свіжі новини... прапори «ТАК!», які майорять із люків шикарних машин... представники бізнесу, які привозять їжу, воду та одяг... бабусі, які приносять поїсти онукам у наметовому містечку...

Світлана Лутчин, керівник відділу зв'язків із громадськістю

Акція

26 листопада 2004 р.

На Майдані Незалежності немає де яблуку власти. Український народ на «українській площі Свободи» надійно і переможно відстоює своє громадянське право. Серед тих, хто першим прийшов на Майдан, – могилянці.

Учора й сьогодні зранку вони уступили там місце тим, хто прибуває

Ми йдемо! Наш крок упевнений!

з інших куточків України. Могилянці оголосили акцію «Ми йдемо»: до офісів тих організацій, які ще не почули голос народу! Ввечері – вони знову на Майдані! І ввечері – нас ще більше!

Основна зупинка маршруту – **Російське посольство**

О 12-й годині могилянці провели пікетування посольства Російської Федерації і передали відкритого листа Президенту Російської Федерації Володимирі Путіну з закликом не визнавати «тотальний обман українського народу...», не підтримувати спробу узурпації влади в Україні Віктором Януковичем».

Основні гасла на транспарантах:

Президента України вибираєм МЫ!
Не спешите с приветствиями!

Со своим уставом в чужой монастырь?

«Ні» – виборам по-бандитськи!

Освіту росіянам давала Києво-Могилянська Академія!

Могилянці говорять:

«Ми йдемо!!! Наш крок упевнений!
Наші серця гарячі! Помисли чисті!

Наші вимоги: повага до народу та його вибору. Тож нехай нас почує ця злочинна влада. Приєднуйтеся до нас, ставайте з нами пліч-о-пліч. РАЗОМ ми переможемо!»

Документ

Відкритий лист

Міністру освіти і науки України В.Г.Кременю

Пане Міністре!

Як міністр освіти і науки України Ви не можете не знати, що в ході виборів Президента України неодноразово грубо порушувалося чинне законодавство щодо працівників освітньої сфери. Керівники управлінь та відділів освіти втручалися у виборчий процес. Влада змушувала вчителів ставати агітаторами В.Януковича, принижувала їхні громадянські права. Частина директорів шкіл та ректорів вищих навчальних закладів, зловживаючи службовим становищем, чинила грубий тиск на вчителів, батьків учнів та на студентів. Поширилася практика незаконного відрахування студентів за політичні переконання.

Весь цей час Ви мовчали і продовжуєте мовчати. Ваше мовчання – це підтримка беззаконня. Воно аморальне. Тому ми, професори і студенти НАУКМА, вимагаємо Вашої негайної відставки.

**За дорученням загальних зборів НАУКМА В.Брюховецький.
25 листопада 2004 року**

На другий день після пікетування Міністерства освіти і науки та вручення відкритого листа могилянців міністр освіти і науки Василь Кремень заявив у пресі, що жодного студента, в жодному навчальному закладі не буде відраховано з навчання за політичні переконання.

Відкритий лист

*Президентові Російської Федерації
Володимирі Путіну*

Пане Президенте!

Україна захищає свій історичний вибір, зроблений 21 листопада.

У цей день переміг не просто

кандидат від опозиції Віктор Ющенко. Громадяни України проголосували за право жити в цивілізованій державі, а не в пострадянському просторі. Цей вибір не подобається нашій корумпованій владі. Не по душі він і Вам. Своїми намаганнями визнати тотальний обман українського народу, Ви стаєте супроти нього. Незважаючи на те, що Ви є Президентом держави, значна частина території якої знаходиться в Європі, Ваша нинішня позиція не має нічого спільного з європейським вибором. Адже в сьогоднішній Росії майже ліквідована свобода слова, зневажаються інші громадянські права. Відбувається повернення до імперського мислення.

Понад 300 років тому з Києво-Могилянської Академії були зроблені перші кроки освіти в Росії. Проте Ви виявилися поганим учнем.

Ми закликаємо Вас не підтримувати спробу узурпації влади в Україні Віктором Януковичем. Ігноруючи свободу України, Ви штовхаєте і свою державу до авторитаризму та міжнародної ізоляції.

**Колектив студентів і викладачів
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»**

26.11.2004 р.

Незабутня хроніка

17 жовтня 2004 року

Провокація – спроба дискредитації НАУКМА. У неділю, о 9 ранку до університету несподівано приїхали представники міліції з вимогою відкрити приміщення для огляду. Пізніше до них приєднались люди з відеокамерою...

У підсумку з'ясування обставин і мотивацій несподіваного візиту правоохоронців до НАУКМА, стало цілком очевидним, що вимоги міліції щодо обстеження всіх приміщень НАУКМА були необґрунтованими, ніхто на це вказівки не давав, ніяких офіційних розпоряджень щодо огляду приміщень НАУКМА офіційно не зафіксовано, через що керівництво НАУКМА схильне розцінювати всі ці дії як провокацію, спрямовану на дискредитацію університету.

29 жовтня – 15 грудня 2004 року

У Культурно-мистецькому центрі НАУКМА працював прес-центр штабу Віктора Ющенко (1-ий та 2-ий тури виборів Президента України). Прес-центр працюватиме до закінчення повторного голосування.

22 листопада 2004 року, понеділок

14.30. Ініціативна група охорони громадянських прав і свобод Національного університету «Києво-Могилянська академія» звернулася до могилянської громади із закликом стати в обороні власних прав виборця і захистити честь і гідність громадянина України.

Тисячна колона могилянців пройшла маршрутом Контрактова площа – вулиця Сагайдачного – Майдан Незалежності, де Президент НАУКМА В'ячеслав Брюховецький виступив із заявою про Громадянський спротив Національного університету «Києво-Могилянська академія».

23 листопада 2004 року, вівторок

9:00. Викладачі, студенти і працівники Національного університету «Києво-Могилянська академія» на загальних зборах проголосували за політичну заяву про своє приєднання до загальноукраїнського Руху Опору злочинним спробам украсти в народі його перемогу, здобуту 21 листопада, та рішення про участь у всенародній акції «Політичний страйк». Було зазначено, що ця акція не проти навчання. Студенти і викладачі погодились, що навчальний графік буде виконано за рахунок канікул.

Могилянці закликали всі вищі навчальні заклади України приєднатися.

13.00. Відбулася прес-конференція В. Брюховецького в інформаційній агенції «УНІАН».

16.00. У прес-центрі Віктора Ющенко відбувся брифінг президента Національного університету «Києво-Могилянська академія» В'ячеслава Брюховецького «Студенти і вибір України».

Продовження на стор. 6

Документ

Міністерство закордонних справ України

Шановні українські дипломати!

Студенти та викладачі Національного університету «Києво-Могилянська академія» з радістю слідкують за тим, як швидко зростає кількість працівників українського зовнішньо-політичного відомства, що вирішили підтримати правду та свободу в Україні. Це був мужній крок. Тепер час переходити до конкретних дій. Перше, що потрібно зробити сьогодні – це захистити український суверенітет та не дати іншим державам можливості безкарно втручатися в українські справи та провокувати своїми діями ескалацію ситуації в Україні.

Дії Росії напередодні виборів, під час виборів та одразу після їх завершення мають усі ознаки втручання у внутрішні справи України, що суперечить Статуту ООН, а також Декларації ООН 1965 р. про неприпустимість втручання у внутрішні справи держав, про обмеження їх незалежності та суверенітету.

Тому ми закликаємо Міністерство закордонних справ України дати належну оцінку цим фактам. Зокрема, викликає занепокоєння участь посла Російської Федерації Чорномірдіна В. в заході, що відбувався 28 листопада 2004 в м. Северодонецьк (Україна), де лунали численні заклики до початку процесу територіальної дезинтеграції України. Така діяльність є несумісною зі статусом дипломата та суперечить численним заявам Росії про дружній дух російсько-українських відносин.

У зв'язку з цим пропонуємо Міністерству закордонних справ України оголосити про свій протест із цього приводу, дати належну оцінку такій діяльності Чорномірдіна В. та всього російського диппредставництва в Україні, викликати посла для надання пояснень, а також розглянути можливість оголошення його *persona non grata* згідно з процедурою, передбаченою статтею 9 Віденської конвенції про дипломатичні відносини (1961).

Також пропонуємо розглянути доцільність в'їзду на територію України осіб, помічених в систематичних спробах руйнації суверенітету та територіальної цілісності України, а також у розпалювання міжнародної ворожнечі. Зокрема, пропонуємо дати належну оцінку діяльності мера Москви Лужкова Ю., який також брав активну участь у запланованому вже заході, що відбувався 28 листопада 2004 року в м. Северодонецьк (Україна), а також

був помічений в якості активного учасника та інспіратору сепаратистських процесів в Криму (Україна).

Тільки жорстка реакція в Україні та з боку міжнародного співтовариства можуть захистити український суверенітет та не допустити деструктивних зовнішніх впливів, кінцевою метою яких є руйнація української державності.

Студенти та викладачі НаУКМА
30 листопада 2004 р.

Лист депутату Верховної Ради, Почесному доктору НаУКМА Леоніду Кравчуку.

Народному депутату України, Почесному доктору НаУКМА Л.М.Кравчуку.

Шановний Леоніде Макаровичу!

На знак протесту проти беззаконня, зневажання громадянських прав, грубої фальсифікації результатів голосування Національний університет «Києво-Могилянська академія» 22 листопада 2004 року оголосив політичний страйк.

Ми ніколи не визнаємо легітимність Президента, який прийшов до влади шляхом спотворення результатів народного волевиявлення.

У зв'язку з цим наполягаємо на проведеному 23 листопада ц.р. позачергового засідання Верховної Ради і наполягаємо на участі в засіданні керованої Вами фракції та прийнятті парламентом рішення щодо:

недовіри ЦВК;
перегляду результатів голосування в тих регіонах, де мали місце грубі порушення закону, які вплинули на загальний результат виборів.

Сподіваємося, що в цей критичний час Ви будете на боці закону і народу.

За дорученням загальних зборів
НАУКМА, В. Брюховецький
22 листопада 2004 р.

Від редакції

Вчена рада НаУКМА, заслухавши і обговоривши подання президента НаУКМА В.С.Брюховецького про дискредитацію КРАВЧУКОМ Леонідом Макаровичем звання «Почесний доктор НаУКМА», після проведення процедури таємного голосування ухвалила: на підставі п.5 «Положення про Почесні звання НаУКМА» позбавити **Кравчука** Леоніда Макаровича звання «Почесний доктор НаУКМА» за дискредитацію ним цього звання (протокол № 40 від 25.11.2004 р.) .

25 листопада 2004 року

Незабутня хроніка

Початок на стор.5

22 листопада 2004 року, середа

Підготовлено та відправлено листи Міністру освіти і науки України В. Кременю та Народному депутату України, Почесному доктору НаУКМА Л. Кравчуку.

23 листопада 2004 року, четвер

До наметового містечка на Майдані Незалежності приєднався намет Києво-Могилянської академії. Попередньо тут уже встановили свої намети 14 студентів Могиляки.

24 листопада 2004 року, п'ятниця

Відправлено відкритий лист ректорів університетів України до pana Жака Ширака, Президента Французької Республіки.

25 листопада 2004 року, четвер

Могилянці оголосили акцію «Ми йдемо»: «**Ми йдемо до офісів тих владних структур і організацій, які ще не почули голос народу!**»

10:00–15:00. Тисячна колона демонстрантів-могилянців пройшла вулицями Києва до Міністерства освіти та науки України.

Направлено відкритий лист прем'єр-міністру **В. Януковичу** від могилянської громади з вимогою **відмовитися** від претензій на пост Президента України.

26 листопада 2004 року, п'ятниця

12:00. – Могилянці провели пікетування Посольства Російської Федерації, оприлюднили відкритого листа Президенту Російської Федерації Володимирі Путіну .

Направлено лист Ректору Національного університету «Острозька академія» І.Д. Пасічнику, довірненій особі Віктора Януковича.

27 листопада 2004 року, субота

Пікетування телеканалу ICTV. На першій зустрічі Київського студентського страйкового комітету було заслухано лист-звернення студентів НаУКМА до В.Ф.Януковича. До звернення офіційно приєдналися представники та керівники студентських страйкових комітетів інших ВНЗ Києва.

28 листопада 2004 року, неділя

Могилянці висловили слова подяки і підтримки колективу «5-го каналу» за мужню громадянську позицію.

29 листопада 2004 року, понеділок

Студенти і викладачі НаУКМА пікетували Міністерство внутрішніх справ України, вимагаючи відставки міністра М. Білоконя.

30 листопада 2004 року, вівторок

П'ятий день поспіль триває акція Могилянки «Ми йдемо!». Могилянська громада підтримала працівників українського зовнішньополітичного відомства, які вирішили відстоювати правду та свободу в Україні та звернулася із відкритим листом до українських дипломатів.

1 грудня 2004 року, середа

Оголошено новий етап акції «Ми йдемо писати історію» – «3 перших рук».

Позиція

Починаючи з 1898 року, себто з часів славнозвісної справи Альфреда Дрейфуса французькі інтелектуали – письменники, філософи, історики, соціологи, видавці, журналісти – завжди реагували на кричущі факти соціальної несправедливості та соціальні злочини, публічно обговорювали, надавали їм оцінку, ставали на захист тих, хто потребував підтримки та допомоги. Ангажовані представники інтелектуальних кіл відчували свою відповідальність як за події, що мали місце в самій Франції, так і за злочини проти прав людини, які скоювалися за межами Шестикутника. Початок цієї великої традиції «швидкого інтелек-

Французькі інтелектуали – на захист української демократії

туального реагування» поклав Еміль Золя в своєму памфлеті (насправді, памфлеті-листі до Президента Республіки Фелікса Фора) «Я звинувачую», оприлюднений 13 січня 1898 року, та в «Листі до Франції», який побачив світ у той же час. На суді, до якого письменника було притягнуто за виступ на захист А. Дрейфуса, Золя, зокрема, сказав: «Мое завдання полягає в тому, щоб говорити... Я не хотів, аби моя країна не залишалася жертвою брехні та несправедливості... Одного дня Франція буде вдячна мені за те, що я намагався урятувати її честь».

Ми не помилимося, якщо поглянемо на ці слова, сказані більше століття тому, як на цитату із нашого сьогоднішнього...

Серед найвідоміших маніфестів-петицій французьких інтелектуалів були «Маніфест Комітету інтелектуалів-антифашистів» (1934) проти наступу фашизму, «Маніфест 121 (підпису)» (1960) проти війни в Алжирі, Маніфест 77 кінемографістів» (1997) на захист прав емігрантів.

Сьогодні погляд французьких інтелектуалів спрямований на події в Україні.

Визволення народу

(Лист-петиція французьких інтелектуалів надрукованій й журналі «Фігаро» 29 грудня 2004 року)

Події, що сьогодні відбуваються в Україні, мають історичне значення. Так, як це зробили свого часу інші народи колишнього «радянського блоку», сьогодні українці вивільняються від недемократичної та корумпованої влади, намагаючись здійснити це мирним шляхом. Ми цілком підтримуємо народ України та захоплюємося ним – адже він демонструє свою відданість демократії та європейському вибору. Отже, ми не маємо залишатися в полоні ілюзій. Те, що відбувається сьогодні в Україні на Майдані Незалежності, ставить запитання й перед нами – чи прагнемо ми побачити на східній околиці Європи демократичну державу, з якою можна відкрито вести діалог та встановлювати щире

партнерство, чи ми згодні на сусідство з корумпованою та авторитарною державою? Що стосується нас, себто тих, хто підписався під цією петицією, то ми свій вибір зробили, цей вибір є прозорим та остаточним.

Сьогодні немає сумнівів щодо грубих фальсифікацій, що мали місце в ході другого туру президентських виборів: сам Верховний Суд України погодився взяти до розгляду скарги, що їх подала опозиція, і – незважаючи на передчасне оприлюднення остаточних результатів виборів – відмовився визнавати дійсною «перемогу» провладного кандидата.

Ми підтримуємо український народ,

численні представники якого стоять на Майдані Незалежності: вони співають, вигукують гасла. Одним словом, виявляють непереробне прагнення до свободи та демократії. Ми підтримуємо кандидата від опозиції Віктора Ющенка, і ми робимо це не тому, що (як стверджують деякі) він є «прозахідним кандидатом», а тому, що він є легітимним кандидатом демократичних сил. Ми закликаємо всіх захисників свободи об'єднати наші голоси на захист благородної мети: на захист народу, який виборює свою свободу.

Галина Акерман, історик, журналіст
Міхна Берендеї, історик, дослідник у Вищій Школі Досліджень у Соціальних Науках

Ален Безансон, член Інституту Франції

Бела Борсі Кальман, історик, Угорський комітет Інституту Томаса Мора
Паскаль Брюкнер, філософ

Стефан Куртуа, історик
Бріс Кутюр'є, журналіст, Радіо Франс

Шанталь Дельсоль, філософ, професор Університету м. Марн-ля-Валле, есеїст, член Інституту Томаса Мора

Ален Фінкелькрот, філософ

Андре Глюксман, філософ

Роман Гупіль, кінемографіст

Анат Кальман, журналіст (Будапешт)

Стефан Лоне, викладач університету м. Марн-ля-Валле

Янос Мартоні, экс-міністр закордонних справ Угорщини

Жан-Франсуа Маттеї, професор

Корентен де Саль, викладач Вільного Університету в Брюсселі, член

Інституту Томаса Мора

Франсуаза Том, професор паризького університету Париж-IV Сорбонна

Сабін Рено-Саблоньєр, генеральний секретар Міжнародного Товариства

Прав Людини

П'єр Рігуло, історик, директор

Інституту соціальної історії

Педро Шварц, професор

Європейського університету Святого Павла (Мадрид)

Ліос Яннакакіс, історик

Публікацію підготувала **Тетяна Голіченко**, доцент кафедри політології НаУКМА

WORLD ACADEMIA IN SUPPORT OF THE FREEDOMS OF THE UKRAINIAN NATION

We, (the charring board / academic council / faculty / lecturer / researcher / professor of the educational institution, university, college etc.) the members of the world academia community express our strong support to the democratic choice of Ukrainian people.

We urge Ukrainian authorities to admit the demands of Ukrainian society that is protesting on the streets of Kyiv and other cities of Ukraine against the unfair presidential elections' process holding. We call upon Ukrainian government to realize that any unlawful actions against the electorate's will are hostile not only to the Ukrainians, but also to the whole civilized world.

In 1991, Ukraine declared its aim to create the European state system, based on the rule of law, protection of human rights and all the social freedoms. We hope that both the present-day Government and people of Ukraine will manage to fulfill the mentioned commitments.

We appeal to the President of Ukraine Leonid Kuchma and the current government to listen to the voice of Ukrainian nation. This voice is heard from the Kyiv streets by millions determined people at different parts of the world, who echo their efforts in rallies worldwide.

We ask the authorities of Ukraine to take into account the comments of the EU, OSCE, the US, and ENEMO observers, who emphasized the enormous discrepancies observed in the elections and demand that the true victor, be acknowledged.

We ask Ukrainian authorities to adhere to the moral values, shared by all the members of modern civilization. We believe that only these civilized principles will allow Ukraine to come out of this difficult geopolitical situation in peaceful and just way. It is through the support of esteemed institutions, which educate and inspire people all across the world to think and act freely, with respect for civil rights, and democratic values, that Ukraine can emerge from whole, strong, and hopeful.

(charring board/academic council/
faculty/lecturer/researcher/professor
of given educational institution,
university, college etc.)

Нас підтримали

Дорогий В'ячеславе Степановичу!
Надсилаю в додатку слова нашої підтримки. Європа і ми разом із Вами!!!

Ірина Клименко,
випускниця НаУКМА

Мітинг українських студентів Європи в Брюсселі

Ми визнаємо вибори на Україні сфальсифіковані державним ресурсом

Шановні студенти України!

Цим листом ми хочемо засвідчити свою підтримку. Попередні маніфестації на вулицях Любліна 22 та 23 листопада також засвідчили небайдужість польської громадськості до подій на Україні. Цього дня 24.11.2004 на знак солідарності зі страйкуючими студентами України студенти Любліна розгорнули наметове містечко біля найбільшого університету міста – Університету Марії Складовської Кюрі (який надав Вікторові Ющенку звання доктора honoris causa в 2000 році).

Мета цієї акції – привернення уваги громадськості та засобів масової інформації до політичної ситуації на Україні, а також заклик до студентів та студентських самоврядувань університетів Польщі до консолідації та солідарності з українськими колегами.

Ми визнаємо вибори на Україні сфальсифіковані державним ресурсом, а результати виборів оприлюднені ЦВК такими, що не відповідають дійсності та суперечать волевиявленню народу.

Також ми переконані, що сьогоднішня влада, байдужа до волі свого народу, повинна бути замінена. Тому ми офіційно долучаємось до демократичної опозиції, що засвідчуємо нижче поданими підписами підтримки.

Університети Любліна. Польща

Я спілкуюсь із нашими могилянцями постійно! Постійно слідкую за перебігом подій в Інтернет.

Я пишаюсь тим, як гідно повела себе

8

Могилянка. Проте іншого не можна було уявити. Ми з друзями так само ходили до посольства – порозвішували біля посольства помаранчевих повітряних кульок. Завжди з вами

Антон Шмагін,
випускник НаУКМА (1996),
співробітник IT-Department ООН,
Нью-Йорк, США

NATIONAL UNIVERSITY

Дорогі друзі в Україні!

Весь час читаємо інформацію в Інтернет, переживаємо... Торонто і вся Канада вас підтримує як може... Після мітингу в Торонто студенти University of Toronto встановили намети біля українського консульства. Але консул і без того з нами! Завтра велика делегація їде автобусами до Оттави мітингувати біля парламенту а також передати петицію, підписану кількома тисячами учасників мітингу з вимогою не визнавати результати виборів та Бандюковича особисто.

Всі українські організації Канади включно з депутатами лобюють уряд в цьому напрямі. І небезуспішно: сьогодні офіційна Оттава оголосила про невизнання результатів виборів. Задля цікавості повідомляю про результати виборів у Торонто: Ющенко – 2539 (96%), Бандюкович – 72 (3%) Консул голосував за Ющенка. Тримайтеся!

Вчора, 23 листопада, в Торонто відбувся 5-тисячний мітинг протесту. З вимогою до канадського уряду не визнавати президентом України В.Януковича виступили п.Шкамбара (голова відділу Конгресу Українців Канади в Торонто), п.Вжесневський (депутат парламенту Канади), п. Словінська (спостерігач з України, прийшла на мітинг одразу з літака), Джон Тернер (колишній прем'єр-міністр Канади), та інші гості з Польщі, Латвії, Литви та Естонії.

Студенти університету розставили перед консульством намети і планують перебувати в них на знак солідарності із протестуючими в Україні.

Зауважимо, що консул українського консульства в Торонто також виступив на мітингу і закликав людей продовжувати акції протесту під консульством, поки Ющенка не буде визнано президентом.

Від імені групи могилянців у Канаді та США

Влад і Віка.

Музей звитяги

У стрімкому вирі подій, пов'язаних із виборами Президента України, цим нечуваним на Україні протистоянням помаранчевої і синьо-білої сторін, на цьому крутому повороті історії народилося немало фантастичних ідей, ідей, які могли з'явитися тільки в такі незвичайні дні, що об'єднали багатьох людей одним прагненням, вірою. Людям захотілося спілкуватися. І усно й письмово. Кілька днів підряд Майдан записують наші кореспонденти, записують, щоб зберегти його мову для прийдешніх поколінь. Цю акцію могилянці назвали «Ми пишемо історію».

Усі ці записи ляжуть в основу унікальної книги новітньої історії, до якої могилянці причетні чи не найбільше. Акція «Ми пишемо історію» триває, але сьогодні вона має дуже несподівану трансформацію.

На Майдані документується історія. Сьогодні кожне свідчення, кожний лист, кожна агітка уже мають історичну вагу. Зрозуміло, все це треба зберегти. Щодень на адресу університету надходить десятки листів. Пишуть студенти, випускники, батьки, сторонні люди. Це також документи історії. І тому їм місце в музеї, створення якого уже задекларувала Могилянка.

У прямому ефірі на 5-му каналі президент НаУКМА В'ячеслав Брюховецький звернувся до глядачів із проханням приносити експонати в музей Новітньої історії, який буде розташований на території «Кієво-Могилянської академії». На думку президента, його можна буде розмістити в комплексі, так званій, «Трапезної» і будинку настоятеля. У будинку настоятеля поки-що розташована лікарня. Це місце, де, власне кажучи, починалася «Кієво-Могилянська академія».

На думку президента, символічно було б це зробити, бо Петро Могила створював демократичний заклад, і логічним завершенням його задумів був би такий музей.

На питання «Як він буде називатися?» В'ячеслав Брюховецький відповів так: «Він може називатися і «Музеєм помаранчевої революції», і «Музеєм помаранчевої еволюції», тому що я не вважаю, що це революція. Він може називатися «Музеєм української звитяги». Я думаю, важливо зараз збирати експонати, а потім гуртом будемо вирішувати, як він називатиметься.

Експонати до музею збираються в аудиторії 110, корпус 3. Надсилайте свої записи на адресу: pressa.ukma.kiev.ua. Читайте на сайті:

Позиція

Під час другого туру виборів мені «пошастило» бути представником ЗМІ на виборчій дільниці № 13 територіального округу № 133 у м. Вознесеньку Миколаївської області. Що таке вибори «по-поняттях» на дільниці, на якій голова, заступник і секретар «працювали» на кандидата В. Януковича, відчула на власній шкірі. Дванадцять актів про порушення

Вибори «по поняттях...»

виборчого законодавства, скарга до Верховного Суду – сумний результат мого майже двадцятичотиригодинного перебування на цій дільниці.

Однак головний результат значно страшніший – влада зуміла перетворити багатьох громадян України у церберів, які за кинуту кістку готові перегризти горло людині, яку вперше в житті побачили.

Отже, про деякі порушення, свідком яких я стала:

1. Було оголошено про те, що 204 людини подали заяви про бажання проголосувати вдома. Серед цих заяв 38 (тридцять вісім) були написані до 10 листопада 2004 р., тобто до офіційного оголошення другого туру виборів, 2 (дві) заяви датовані 21 листопадом 2004 р., і дві заяви без дати.

2. В одній із груп членів дільничої комісії, яка їздила з урною для голосування по домах, не було жодного представника від В. Ющенка. В авто офіційного спостерігача від Ющенка, який послідував за членами дільничої комісії для голосування по домах, було пробито шину.

3. Було зареєстровано сім офіційних спостерігачів від В. Януковича. У той же час двох офіційних спостерігачів від В. Ющенка спостерігач від В. Януковича та мільйонер виставили за межі дільниці.

4. Спеціальним кореспондентам від преси з Івано-Франківська було відмовлено у праві проголосувати за відкріпними посвідченнями на основі того, що може не вистачити бюлетенів. Однак іншим людям, які приходили голосувати за відкріпними посвідченнями, це дозволялось.

5. Було зафіксовано видачу двох бюлетенів одній людині.

6. Секретар комісії Стадніченко О.В. пропонувала підписати чистий протокол одному з членів дільничої комісії. Коли я виявила це і почала складати акт, секретар пояснила, що перевіряла, чи знає він закон.

7. Було порушено моє право як

представника ЗМІ і виборця спостерігати за виборчим процесом. На мене склали кілька актів про перешкоджання роботі комісії, на основі яких було прийнято протокол про виставлення мене за межі дільниці. Тільки після втручання народного депутата Олексюка та спостерігачів від ОБСЄ мене залишили в спокої. Акт про те, що я не перешкоджаю роботі

комісії, підписали офіційний спостерігач від В. Ющенка та два члени дільничої комісії. При цьому голова комісії Волошина О.А. намагалась вивести силою цей акт, коли його підписував один із членів комісії. Цей примірник акта з відірваним краєм у мене залишився.

9. Під час підрахунку голосів не вівся протокол, незважаючи на численні зауваження секретареві. Вже коли все було підраховано після численних перерахувань, коли все «плесало» (за висловом голови), секретар заповнила протокол.

10. Під час підрахунку голосів було порушено процедуру, передбачену законом, а саме спершу було підраховано відкріпні талони, а потім уже кількість тих, хто проголосували за списком. При цьому кількість не співпадала, тому перераховували за списком до того часу, поки цифри не співпали.

11. У результаті підрахунку бюлетенів виявилось, що хоч було отримано 3005 бюлетенів, їх за результатами голосування виявилось на 9 (дев'ять) більше – 3014, із них: 932 невикористані; 2079 проголосували за списками, 3 зіпсовані. Уже після того, як погашені бюлетені були запечатані і опломбовані, їх знову розпечатали, багато разів перераховували, поки не вийшли на потрібну цифру 923. При цьому рахували тільки члени комісії від Януковича.

Це ще не всі порушення, які я зафіксувала на дільниці № 13 у Вознесеньку Миколаївської області.

Влада «попрацювала» добре, використавши всі можливості для фальсифікації. Не було враховано тільки одне – народ не можна обдурити, якщо це справді народ.

Мирослава Антонович,
докторантка,
доцент НаУКМА

Нас підтримують

Співтовариство молодого громадянського суспільства Анджей Рибус-Толочко, президент
<http://www.smso.asiltis.pl/index.php?action=article&nr=45>

Ми, члени Співтовариства молодого громадянського суспільства не визнаємо і відкидаємо результати виборів, представлені Центральною виборчою комісією України. Вважаємо, що вони сфальшовані. Бюлетені, якими голосували, мають бути ще раз перераховані.

Ми, студенти, розуміємо наших друзів з усієї України, які борються за вільну, демократичну і чесну країну!!! Особливо підтримуємо наших колег з Університету «Києво-Могилянська академія» та Університету ім. Івана Франка у Львові. Ми не полишимо вас у цю важку годину, яка є іспитом з демократії! Ваша влада цього екзамену не здала, а ви показуєте, що є кращими від них і здаєте цей екзамен відмінно. Сподіваємось, що на Україні виграє демократія і ви не піддастесь ніякому тиску.

Київ – Варшава – наша спільна справа!

Ми, студенти Миколаївського Державного гуманітарного університету імені Петра Могили,

висловлюємо свою підтримку всім студентам України... Заручаємось Вашою підтримкою і приєднуємося до загальнонародного Руху Опору та підтримуємо вашу політичну заяву про оголошення безстрокового студентського страйку. Ми з Вами!!! І ми переможемо!!!

Ярослав Розумний, професор Манітобського університету (Канада), Почесний професор НаУКМА

Передаємо президентові, адміністрації, викладачам і студентам НаУКМА запевнення про нашу повну моральну підтримку у вашій обороні демократичних, конституційних і моральних прав громадян української держави та захисту свобідного розвитку інтелектуального життя в Україні.

Ми переконані, що цей етап відродження і повстання нації великої і старовинної культури закінчиться перемогою принципу добра над злом.

Навколо вашого опору формується і мобілізується світова опінія та українська діаспора. У цей критичний час в історії української нації ми намагаємось робити все, щоб звернути увагу західного світу на небезпеку, в якій опинилася сьогодні Україна. Ми з вами!

Ігорь Бартош, г. Харьков
Уважаемый Вячеслав Степанович!

Мы гордимся тем, что живем с Вами в одно время! Спасибо за наших детей. Спасибо за отеческое внимание к ним в эти тяжелые, но судьбоносные дни для нашей Украины. Прошу передать самые теплые слова благодарности всему профессорско-преподавательскому составу АКАДЕМИИ от нас, родителей.

Пишемо історію

У ці хвилюючі, незабутні помаранчеві дні, дні Всеукраїнського народного рушення, кожний могилянець був у вирі подій, що стали сьогодні вже історією, в якій почався якісно новий відлік. Не згоджуємося з тезою «народилася українська нація». Вона постала на весь зріст. Її побачили в усіх куточках світу. Гордою, непереможною, мирною, щасливою і, що найголовніше, – молодою. Адже такої студентської солідарності вона ще не знала. Нам, учасникам цих подій, заздритимуть прийдешні покоління, бо саме нам випало зробити те, чого українцям не вдалося зробити упродовж століть.

Саме для прийдешніх нам треба зафіксувати кожен пережиту мить. У цьому контексті по особливому звучить пропозиція президента НАУКМА В'ячеслава Брюховецького зібрати та впорядкувати книгу вражень, відчуттів, спогадів про Помаранчеву українську революцію, в перемозі якої особлива заслуга української молоді, студентства.

Щоб передати дух Майдану, щоб увійти в новітню історію України, Могилянка оголосила акцію «Пишемо історію». Найцікавіші інтерв'ю, враження будуть надруковані в університетських та загальноукраїнських виданнях.

Пишіть нам: pressa@ukma.kiev.ua

І це наша найбільша перемога

Протягом кількох днів я, як багато тисяч киян, став свідком надзвичайних подій, які на тлі багаторічного мовчання і пасивної позиції абсолютної більшості громадян України видаються справді чимось неймовірним, своєрідним передноворічним дивом, народженням сповненого віри, оптимізму, натхнення українського народу і початком принципово нового етапу української історії. Про це я можу стверджувати вже зараз, як би не склалися подальші події. Впала стіна мовчання, стіна покори і приреченості. І сотні тисяч українців сміливо заявили про своє право обирати власне майбутнє. Багато років слово «демократія» була для нас галасливим гаслом, за яким у реальному житті українців, у політичних практиках, у всій системі діяльності державних органів влади практично нічого не стояло. Але небачена безсоромність тієї купки негідників на чолі з «гарантом Конституції», головою його злочинної Адміністрації, прем'єром-«професором», Генеральним Прокурором, Міністром внутрішніх справ та іншими (усіх не перелічити), яка яскраво виявила себе під час передвиборчої кампанії і особливо 21 листопада, у день проведення другого туру виборів, довела нас до такого стану, що далі вже терпіти не можна.

Не думаю, що кілька років тому хтось повірив би, що на вулицях Києва мільйонна, згуртована єдиною вірою – вірою у справедливість і торжество свободи слова, думки, вибору, згуртована навколо справжнього народного лідера, «помаранчева армія» вийде відстоювати правду і демократичне майбутнє своєї держави. Тепер це стало реальністю. Вранці 22 листопада доля України була під

величезною загрозою. Я тоді стояв на Майдані Незалежності, близько біля встановленої там сцени, на якій виступали Віктор Ющенко, Олександр Мороз, Юлія Тимошенко та їхні соратники, я бачив на їхніх обличчях глибоке занепокоєння, схвилюваність і відчуття небезпеки, яка нависла над країною. Але щира підтримка з боку кількох десятків тисяч киян, їхні голоси, усмішки, сповнені віри очі надихнули народних лідерів на рішучі дії.

Можу засвідчити, що спочатку було моторошно. По дорозі до метро «Харківська» вранці мій тато і я не побачили жодної людини з помаранчевою стрічкою. Ми побачили людей, які йшли займатися власними справами, наче нічого не сталося, наче в них не вкрали перемогу. Така реакція не вселяла оптимізму. Але вже ввечері на Майдані Незалежності ми побачили: диво сталося, люди готові до боротьби. А події, які відбулися у вівторок, зміцнили ці надії. Спочатку був похід більше ніж стотисячної помаранчевої армії до Верховної Ради. І хоча присяга, яку Віктор Ющенко склав 23 листопада, не має юридичного змісту, вона мала величезне моральне значення. Вона дала впевненості багатьом тисячам людей, які скандували ім'я свого обранця біля стін українського парламенту, стала першою нашою маленькою перемогою. А ввечері опозиція не дала отямитися знахабнілій владі й повела своїх прихильників на вулицю Банкову, де знаходиться Адміністрація Президента. Це були наші перші кроки. А протягом наступних днів події наростали, як снігова лавина. Прибуття прибічників Віктора Ющенка і захисників чесних виборців з усіх кінців України, зі Львова, Івано-Франківська, Ужгорода,

Тернополя, Сум, Харкова, Херсона, з незліченної кількості маленьких міст і селищ; блокування Кабміну, Верховної Ради; рішення багатьох десятків міських і обласних рад про підтримку чесних виборів і народного лідера – все це стало яскравими сторінками української історії. І ці сторінки не продиктовано кимось згори або з-за кордону, вони вписані руками кожного з нас, і кожен, хто вийшов на захист свого вибору, вписав хоча б одне власне слово. Якщо порівняти кількість мітингувальників у понеділок вранці й у п'ятницю вдень, то в очі впадала різка різниця. І стає зрозумілим, що сталося за ці п'ять днів. Весь центр Києва заповнили помаранчеві колони. Я не можу повірити, що є сила, яка здатна поставити на коліна мільйони людей, котрі за ці дні зробили те, що не могли зробити протягом десятиків, сотень років – згуртувалися в єдиний народ. І тепер, спостерігаючи за поведінкою тих, хто зібрався разом на київських вулицях, я можу впевнено казати про ті органічні риси, притаманні народові України. Це невідробна, природня ввічливість, доброзичливість, толерантність, готовність вислухати, допомогти, неагресивність, а з іншого боку – готовність відстоювати свою віру і своє розуміння таких понять як правда, справедливість і свобода. І бути разом із таким народом – велике щастя. Цим треба пишатися. На Майдані дійсно стоїть народ, а не якась його соціальна або вікова категорія. Захід і Схід, Північ і Південь, робітники, селяни й інтелігенція, місто і село, молодь, люди середнього і літнього віку – всі ми стоїмо на Майдані поруч, пліч-о-пліч. І це наша найбільша перемога.

Але це лише початок тих перетворень, які мають перетворити Україну на справді демократичну, соціальну, правову державу і принести їй визнання і невідробну повагу з боку провідних країн справді цивілізованого світу. І студенти Києво-Могилянської академії розуміють, що вони живуть в унікальний історичний період і повинні зробити все залежне, щоб не дати злочинцям від влади задушити перші тендітні паростки свободи і позбавити український народ, народ, який вважали керованою, аморфною, слухняною масою і який вперше став повноцінною силою, його майбутнього.

Слава Україні!

Дмитро Засць,
ФГН-4

Те, що ми пережили та відчули протягом останнього тижня цього-річної осені, буває в житті тільки раз – і то далеко не в кожного покоління. Відродження нації, народження нації, нечувана консолідація та солідаризація нації – ці слова сьогодні позбавлені будь-якого пафосу. Навпаки, нав'язливо здається, що вони занадто трафаретні для того, щоб вповні описати те, що відчули сотні українців, яким пощастило побувати в Києві в останні дні листопада. Столиця просто потонула в «помаранчевій благодаті», за яку молився Майдан вранці 22 лис-

Азбука помаранчевої революції, або «люди сні розказують...»

топада. Цей матеріал пишеться, коли ще не відомо напевно, яким чином буде розв'язано політичну кризу в країні, коли збанкрутіла влада вперто бореться за свої капітали, коли щодня по телефону доводиться переконувати стривожених родичів з інших областей, що ми переможемо незалежно ні від чого. Але я пишу ці рядки з абсолютною, непохитною, нездоланною, неосязною, незлібимою вірою в нашу остаточну перемогу. Той, хто був на Майдані, твердо знає, що після листопадового київського Майдану в цій країні просто органічно не може бути старорежимної за природою влади. Нація сказала своє «Ні» і своє «Так». Зараз здається, що вражень так багато, а слів у мові так мало, щоб їх передати, що марно намагатися передати все і вповні, тому я вирішила скласти своєрідну азбуку помаранчевої революції, щоб спробувати вловити принаймні найсуттєвіше.

Апельсини. В українській революції - помаранчеве серце, запалене жовто-гарячим духом. На руці в українській революції – помаранчева стрічка. У душі української революції помаранчева надія.

Донецькі. Про спецпотяги з, так званими, донецькими в народі складено вже цілі легенди. У першу п'ятницю після виборів у Маріїнському парку було розбито близько тридцяти наметів синьо-білих, де дислокувалися донецькі шахтарі. Я особисто розмовляла з цими людьми, і хотілося б мені відзначити момент, про який не говорилося в сюжетах та повідомленнях як провадних, так і опозиційних ЗМІ. Це те, які руки в тих людей: я не бачила у своєму житті таких струджених рук. Було багато ситуацій, коли одного «донецького» оточував натовп помаранчевих і по-доброму, по-людяному, дуже доброзичливо переконував змінити погляди. А ще пригадується, як колоні сп'янілих шахтарів, що проходила вулицею Інсти-

тутською, молоді хлопці й дівчата кричали «Ми вас любимо!»

Люди. Люди... І в цьому слові велика сила, і в цьому слові цілий Всесвіт. Немає смачніших пиріжків за ті, що приносили до наметового містечка, немає спокійнішого та безпечнішого натовпу за той, що на Майдані. Люди... Одна жінка на Майдані розповіла мені, що вона чула від деяких людей, як їм снилося, що вони мали змогу запитати в самого Бога, за кого їм голосувати, і що Всевишній їм говорив: «За Ющенка».

Майдан. Майдан став Меккою українського національного духу, Майдан став помаранчевим серцем країни, Майдан став храмом свободи під відкритим небом. На Майдані знайшлося місце для цілої нації.

Намети. Одного разу в українській історії вже були намети. І ось знову – намети. Чому? Бо, здається, знову треба відстоювати свою незалежність, бо, здається, знову треба доводити всім, але найперше самим собі, що ми дуже сильні. Сніг, нічний мороз, денна сирість – це те, що заважає, але не зупиняє.

Україна. На Майдані мені розповіли одну «виборчу баталію»: в день виборів, 21 листопада, до виборчої дільниці в селі Козичанці Макарівського району Київської області під'їхав диво-автобус із пасажирами, «озброєними» відкріпними талонами. Кілька козичанців, взявшись за руки, перегородили невідомим гастролерам доступ до дільниці – і ті поїхали з нічим. Отака вона Україна...

Ющенко. Нація отримала лідера, якому довіряє, лідера, який став персоналізацією віри та надії на краще прийдешнє.

Я. Як і в звичайній азбуці, в азбуці української помаранчевої революції ця літера на останньому місці.

Р. S. Як ця азбука складається? Та ж люди сні розказують...

Жанна Безп'ятчук, ФСТН-3

«Києво-Могилянська академія» В'ячеславу Брюховецькому від Криволапа Василя Макаровича

Прошу Вашої згоди і дозволу розмістити на сайті Могилянки вірш «Об'єднайся, Україно!». Згоден заплатити вартість запису.

З повагою
професор, журналіст, пенсіонер, інвалід, українець **Василь Криволап**

Об'єднайся, Україно!

В помаранчевій колір свободи
Одяглась Україна моя
Помаранчевий стяг Перемоги –
То надія твоя і моя

Приснів:

Українці мої, українці!
Об'єднаймося всі в грізний час!
Українці мої, українці,
Я співаю цю пісню для вас.

У єднанні усіх наша сила
І дорога єдина одна.
У єднанні Вкраїна щаслива,
Як щаслива єдина рідня.

Об'єднаймося! Ми ж українці!
Збережімо Вкраїну свою.

Об'єднаймося! Ми ж не чужинці.
Об'єднаймося! Прошу вас, молю...

М. Київ, 27 листопада 2004 р.

Шановні колеги!

Те, що відбувається зараз у Києві, інших містах, містечках і селах України дає всім нам надію і шанс на розвиток демократії, побудови інформаційного суспільства, інтегрування в європейський освітньо-науковий простір. Тому звертаюсь до Вас із закликом не загубити цей шанс, підтримати обраного Президента України Віктора Ющенка, залучившись до мирних акцій протесту та політичного страйку.

З повагою
Малокова Інна,
директор УЦДО, віце-президент
Центрально-Східно-Європейського
віртуального університету,
радник Міністра освіти і науки
України

Пишемо історію

Я кажу вам сьогодні, мої друзі, що, незважаючи на всі труднощі і побоювання, які ми маємо сьогодні, в мене все ж є мрія ... У мене є мрія, що ця нація підніметься і впровадить у життя істинне значення основної національної ідеї цієї країни: «Всі люди створені рівними».

Мартін Лютер Кінг, Молодший

Ці слова відомого американського борця за справедливість, людини, величезну заслугу якої визнають не

Мрії Лютера Кінга в українських реаліях

тільки в Сполучених Штатах, а й по всьому світу, людини, яка, здавалось би, зробила неможливе, та й не просто неможливе, а ще й до того ж неможливими методами, я почув уперше під час уроку в Stanhope Elmore High School, де я мав честь навчатись у 2000/2001 навчальному році, і вони вже тоді запали мені в душу. Це були слова, які сколихнули націю, це була людина, яка зробила неможливе. Хто б міг подумати, що на расистському Півдні, де все завжди було створено і працювало на білих, де афроамериканці споконвіку перебували далеко не в рівному становищі, де їхнє слово не вартувало нічого, а їхня поява десь у публічному місці «для білих» викликала лише сміх та роздратування «господарів Півдня», з'явиться молодий баптистський пастор, який, не проливши і краплі крові, перевернув цей неприязний для афроамериканців світ. Саме своїми мирними демонстраціями, маршами, бойкотами та іншими видами громадянської непокорності змогли пригноблені люди домогтись справедливості від влади, яка просто цього не чекала. У неї були готові загони поліції, армії, інших силових структур, але мирність процесу просто зав'язала їй руки. Не наважилися білі мери й губернатори віддати наказ стріляти у простих мирних людей.

Цими акціями Мартін Лютер Кінг, Молодший прославився не тільки на всі Сполучені Штати, а й на весь світ. Він став символом мирної революції.

Не дивно, що саме ці слова і спогади спадають на думку сьогодні. Багато паралелей можна провести між 1970-ми, коли відбувались акції Кінга і 2004-им роком «помаранчевої революції». Не вистачило б і цілої газети аби переповісти враження всіх людей від подій у Києві. Але, незважаючи на ставлення людей до того, що відбувається, всі вони сходяться в одному

– такого Україна ще не бачила. Не бачила вона того, що народ може так просто вийти на вулиці і показати, що саме він тут живе і має владу. Це надзвичайне диво для України, для українського народу, який широко відомий у всьому світі своїм терпінням. Київ за цей час відвідали мільйони українців. Усі вони мали різні погляди. Одні підтримували одного кандидата, другі – іншого, треті – взагалі голосували проти всіх, але за весь цей час між ними не зафіксовано жодної сутинки. Більше того, міліція рапор-

тує про зниження рівня злочинності в Києві. Чому ж так сталося? На мою особисту думку – через те, що українці відчули в собі сили, відчули, що вони є народ, відчули, що вони більше не «хохли», а вони – Українці. Що ж їх поєднало? Перш за все, на мою думку, – це протест, але, як це не парадоксально може прозвучати, протест не «за», а «проти». Це протест проти того, що їх принизили і намагаються видати дійсне за належне. Це протест проти свавілля, бюрократії та інших «переваг», якими завжди рясніли відомості про Україну у звітах міжнародних організацій. Тільки це могло об'єднати людей із радикально різними поглядами на політику, економіку, мову, церкву, згуртувати їх і спонукати до рішучих дій.

Я відверто не знаю чим закінчиться ця боротьба. Ситуація на сьогодні, на мій погляд, непевна, але те, що люди вийшли уже говорить багато про що. Я не хочу виглядати заангажованим, тому коли говорю про людей, які вийшли, я маю на увазі не тільки тих, хто протестує на Майдані Незалежності та на інших площах України під помаранчевими стягами, а й тих, хто мітингує під стягами синьо-білими. Не всім там заплатили. Є дуже багато людей, які зробили свій вибір на користь кандидата від влади. І в чому тут можна їх звинувачувати? Вони мають на це право, і мають право його захищати. І саме в цьому полягає справжня демократія.

Цього від українців не чекали, так як не чекали свого часу мирних дій від прибічників Мартіна Лютера Кінга, Молодшого. Він здобув перемогу. Сподіваюся, що те ж можна буде сказати і про український народ. У мене також є мрія. Я вірю, що колись ми будемо згадувати ці, дійсно, історичні часи з радістю і гордістю за свій народ, за самих себе. Дай Боже, щоб було що згадати!

Євген Зверев,
студент ФПРН-2

Харківський чемпіонат

27–28 листопада цього року в Харкові в приміщенні Національного університету радіоелектроніки відбувся Чемпіонат України «Що? Де? Коли?», в якому взяла участь і досить успішна дружина «Інфоком».

До цієї події моя команда йшла три сезони, починаючи від свого заснування. Влітку 2001 року ми навіть не могли собі уявити, що за кілька років увійдемо до української еліти ЩДК. Шлях був не надто тернистим, не дуже гладким, досить рівним і майже невідворотним. Команді завжди «фортунило» на потрібних та приємних людей, які сильно нам допомогли стати такими, як ми є наразі. Це і близько двох десятків гравців, що в різний час грали в команді, а багато для кого гра в команді стала пунктом початку знавцької кар'єри. Це і наша Альма Матер – Національний Університет «Києво-Могилянська академія». Це, перш за все, наш спонсор-Інтернет-провайдер «Інфоком», з чим «колективом майстрів» під однойменною назвою ми зараз і виступаємо всюди. Це і наш менеджер Арміне Габріелян, яка в серцях гравців буде жити тільки з відзнакою «топ».

На жаль, не все вийшло так, як гадалося з кількох непрозаїчних причин, першою з яких була «помаранчева революція», що впливала на ментальність кожного українця. З цього випливала і дуже нервова гра, що її продемонстрували київські команди, що все-таки приїхали до Харкова. Чемпіонат відбувався в Національному університеті радіоелектроніки, в якому, до речі, заборонено носити будь-яку (помаранчеву, синьо-білу) політичну символіку: Нам, могилянцям, було ніяково від того. Половина від запланованого київського представництва страйкувала в наметах на Майдані, а інша частина, що репрезентувала Київ на змаганнях, була всіма фібрами інтелектуальних душ із ними.

Для нас турнір мав свої новинки, адже вперше спонсор команди виступив одночасно і меценатом Чемпіонату: всеукраїнський провайдер підтримує всеукраїнський інтелектуальний рух. Це підтримка інтелекту та молоді України; на подібні турніри з'їжджаються представники еліти з усієї України – банкіри, бізнесмени, журналісти, держслужбовці, інтелігенція, студенти та ін. Відповідно, і призи від мецената були інтелектуальні – Інтернет-картки та книги.

Просидівши 2 дні під біло-синім банером Інфокому, ми зрозуміли, як нам було б важко жити без нашого улюбленого провайдера. Велика йому за це подяка і хвала.

Сергій Клімович,
граєць команди

З перших рук

Про «помаранчеву революцію», як безпрецедентний політичний рух, як унікальний суспільний феномен уже написано багато. Зрештою, це бачать усі. Багато щиро вже було сказано в теле- і радіоефірах, на мітингах. Залишило політологам прогнози змін у державі, продиктовані подіями останніх днів. Нам залишилося ще сказати про внутрішнє, про особисте.

Для мене ж, як, мабуть, і для багатьох, «революція» починалася з відчуття страху й безвиході. Можливо, це не так актуально для студентів Києва (хоча й ми проводили акції підтримки студентів, які постраждали від свавілля влади), як для наших

Помаранчева революція на Майдані Незалежності

На Майдані кожен із нас переборює власний страх

колег зі східних регіонів. Згадаймо лише події, які мали місце в Сумах. Застосування сили, безпідставні арешти, провокації – це нестерпно, жахливо для суспільства, котре називає себе демократичним. Та набагато жахливіше це на рівні окремої людини, пригнобленої, заляканої, котрій дали показати, що її гідність, її здоров'я, її життя – ніщо, і влада ладна через це переступити.

Я згадала понеділок останнього тижня перед другим туром виборів, і мітинг на підтримку заарештованих сумчан, організований громадською компанією «ПОРА» біля Кабінету міністрів: міліціонерів більше, ніж мітингувальників; СБУ-шник із камерою, послідовно направленою на обличчя кожного з нас; підозрілі погляди перехожих, повні непорозуміння; перешіптування в колоні, розмови про провокаторів... Студенти-«порівці», приковані до бруківки біля Кабміну, котрі клеють у межах кола, окресленого ланцюгом, наліпки «ПОРА наступати».

І вівторок – кільканадцять активістів «ПОРИ» чекають під Кабміном, доки їхні колеги ведуть переговори з представниками МВС. Холодно і непевно. Кажуть, ніби переговори можуть затягнутися ще на годину. Якась чудернацька тітонька тицяє одному з нас газету-агітку із власними зауваженнями на полях. Кажуть, що провокаторка. Стає неможливо. Погрітися б. Я – ще нічого, а от дівчина, з котрою я розмовляю, ночувала в наметовому містечкові «Сковорідка» і замерзла зовсім. Ми спускаємося по Грушевського вниз у пошуках тепла і кави. Єдиний варіант зігрітися – книгарня «Наукової думки». Кави ніде нема. Повертаємося. Ще нічого не ясно.

Переговори тривають. Тільки я знову засовую руки глибоко в кишені і розумію, що насправді оця наша діяльність аж ніяк не пришвидшує звільнення друзів. І розумію, що кожен день в українській в'язниці – це...

До кінця нічого не ясно. Просять розійтися. Я йду до «Арсенальної» пішки. Дорогою знімаю помаранчеву стрічку. Страх переростає в якийсь мазохістичний спокій. Я йду додому...

Згадую наступний понеділок, перший день після другого туру виборів. Це 22 листопада, попередні результати вже оприлюднено. Сидимо на парах. Зосередитися, сформулювати відповідь неможливо. На парті, за якою я сиджу, написано: «Аполітичний – значить аморальний». Невже неясно, що, навіть якщо влада думає, що перемогла, ми маємо бути на Майдані?!

Аж ось – оголошення Брюховецького усім зібратися на плацу першого містечка. Цікаво, невже розмови про закриття Академії в разі поразки – правда?

Я одна. Усі найближчі друзі поїхали спостерігачами і ще не повернулися. «Влада переступила межу!» – лунає голос із динаміків. Надворі холодно. Тільки б знайти своїх! Одній на Майдан іти не треба. Бо, хоч ти і в київській колонії, все ж без друзів – одна.

Відчиняються ворота, і ми вперше вирушаємо гуртом пішки на Майдан...

І ось позавчора – другий понеділок після виборів. Атмосфера тотального єднання, ейфорія поступово спадає. Мітинги набувають ознак карнавалу: усі ці веселі або хитромудрі транспоранти, помаранчеві банти найнеподіванішого дизайну. Усе менше чути криків «Ю - щен - ко!!!», і автомо-

більних сигналів у відповідь. Люди спокійніші і стомленіші.

«Славо, – чується над вухом, це жінка каже чоловікові, – тримай мене міцніше за руку, бо можемо загубитися в юрбі!». «Це не юрба! – Відповіда той. – Це тепер народ. Ти спитай у кожного, чого він тут, і він скаже».

Я бреду вгору по Грушевського. В голові бринить дитяча образа: де ж, де – думаю – були ви всі із помаранчевими стрічками, зі схвальним «свободу не спинити» два тижні тому, коли колона порівців піднімалася ось тут до Кабміну, коли студенти сиділи в тюрмах, коли їх били та залякували? Ну що за думки – кажу собі потім – ось ці із транспорантом «Рівне Так!» були вдома в Рівному і там робили все можливе, оці – в Умані, оці – в Тернополі (до речі, таке враження, що весь Тернопіль тепер тимчасово переселився до Києва). Вони не боялися. Але страх існував. І тільки зібравшись разом на Майдані в мороз, ми його переборювали. Переборювали в собі. Ми звеселилися. Переборювали жлобство і покірність. Пересилили Януковича в собі (як сказав Олег Романенко, котрий, до речі, відсидів у сумській в'язниці свої десять діб за спробу проконтролювати перевірку бюлетнів).

«Перемога» – поняття відносне. Але до того, що ми поставили за мету, треба йти, не можна розслаблятися. Тільки одне зрозуміло: по-старому вже не буде. Хто змінився внутрішньо – не житиме більше за принизливих умов. Того чекають нові, інакші випробування.

Галина Ткачук,
ФГН-3

3 перших рук

Сніжний та морозний день 21 листопада 2004 року – це вже історія. Але в кожного з тих, кому довелося того складного й доленосного дня працювати на виборчих дільницях, вона своя. Так, для мене 21 листопада – це історія одного дня з життя міста Харкова: в день виборів я як кореспондент «Правди України» була присутньою на дільниці № 6 176 виборчого округу м. Харкова.

Харків зустрів нас холоднечю та

«Сьогодні вибори»

замітлю. По приїзді спостерігачів із Києва найперше попередили про те, щоб не розмовляли ніде українською мовою, бо надійшла інформація, що харківська міліція отримала наказ перевіряти документи в усіх, хто на вулицях розмовлятиме українською, і по можливості «влаштувати їм неприємності». Але, одверто кажучи, це нікого ані збентежило, ані здивувало. Хоча в мене особисто з'явилося відчуття контрагента, закинутого до ворожого табору, в якому він має маскуватися, відчуття такого собі повернутого «Штірліца» – відчуття чужого серед своїх.

Звертало на себе увагу те, що після жовтогарячого Києва, ми побачили абсолютно буденний Харків, позбавлений будь-яких барв і, так би мовити, виборчого колориту: ані синьо-білого, ані помаранчевого. Чи то був наслідок екстрасумлінного дотримання місцевею владою Закону «Про вибори Президента України», за яким за добу до виборів заборонена будь-яка агітація, й тому все було ретельно ліквідовано, чи то було свідченням виборчої пасивності та байдужості міста – це питання лишилося відкритим. Увечері, напередодні виборів ми розмовляли з студентами Харківського торговельно-економічного університету: вони розповіли, що щонайменше 70 % харківських студентів підтримують Ющенка. Це, звісно, неабияк підбадьорювало. Це можна порівняти з тим, коли в передчас битви солдати дізнаються, що передовий загін табору супротивників відмовляється виконувати накази командирів. Така звістка вселяє ще більше віри... У цей же час я чітко усвідомила, що агресія та найжачиність у ставленні до тих, хто не поділяє твою позицію, – це страшно слабкість. Сила – в тому, щоб зуміти зрозуміти всіх...

Далі, був ранок 21 листопада 2004 року. Я ніколи не забуду одного, на

перший погляд, тривіального моменту. Я сиділа за сніданком на кухні й дивилася за вікно: крізь досвітню тишу та темряву ледве-ледве починав пробиватися світанок, зрідка вулицею проїжджали поодинокі авто. Наступила шоста година ранку – і по радіо голосно зазвучав Національний гімн України. Зимний харківський ранок під звуки Національного гімну... Я тоді пригадала одну картину, побачену в Галереї сучасного мистецтва Польщі.

Вона називалася «Сьогодні вибори», на картині було зображено схід яскравого жовтогарячого сонця нового дня над містом, що було забарвлено в темно-червоний колір комунізму. Сонце на картині – напрочуд ясне, світле, помаранчеве... Картина «Сьогодні вибори» з'явилася в Польщі в 1991 році. Невтішні офіційні результати ЦВК, триумф національного духу на Майдані, незламна хода крізь сніг та шоломи спецназу, сепаратистські настрої серед харківських можновладців – все це недільного ранку 21 листопада було ще попереду. А того дня ми мали вибори...

Виборчий день на дільницях для багатьох спецкореспондентів та спостерігачів із Києва починався «весело». Претензій до посвідчень та акредитації вистачало, при цьому голови комісії посилювалися на якесь рішення територіальних комісій, з відтворенням змісту якого в них виникали проблеми. Мені особисто пощастило – і на дільницю мене було допущено. У цілому, заради об'єктивності, варто відзначити, що яскраво виражених порушень процедури голосування на моїй дільниці не було. Списки виборців взагалі були показово-зразковими: за весь день лише один-єдиний виборець не знайшов себе в них, що не йде в ніяке порівняння зі «списковим хаосом», скажімо, того ж Києва. Дивобусів із славнозвісними відкріпними посвідченнями теж помічено не було, адже для східних регіонів групове багатотиражне голосування за провладного кандидата не актуальне. І без того, як кажуть, «всё схвачено». Зате протягом дня із приватних розмов з харків'янами мені вдалося дізнатися чимало цікавого: і про те, як у переддень виборів ходили по квартирах невідомі і пропонували по 5–10 гривень, щоб пішли і проголосували за Віктора Януковича, і про те, як на столі в деканів харківських вузів ле-

жать накази про відрахування студентів, які входили до агітаційної мережі за опозиційного кандидата і відмовлялися знімати помаранчеву символіку (ці накази чекали лише результатів виборів), і про те, як по місту систематично розклеювалися псевдолжеагітаційні псевдолжема-теріали за Ющенка, в яких містилися нібито проголошені самим кандидатом одверто фашистські гасла, і про те, як місцеві штаби, в сотий раз розповсюдивши по місту справжні агітматеріали, у сто перший раз на ранок наступного дня виявляли, що всі вони понижені, і про те, як зганяли працівників держустанов на мітинги на підтримку Януковича. Це приклад президентської виборчої кампанії по харківськи. Харків – велике красиве місто, центральна площа якого носить назву площі Свободи. І, дійсно, коли стоїш посеред цієї, як люблять наголошувати харків'яни, найбільшої площі Європи, то з'являється відчуття простору, свободи, волі. І не стане ця площа меншою та вужчою, і не зміниться її назва, але щось інше має неодмінно змінитися, харківська молодь, як я спостерегла, це чітко усвідомила.

Вже під кінець всієї виборчої процедури на своїй дільниці я могла констатувати, що було використано дві стандартні, я б навіть сказала тривіальні та топорні, набридливі технології – «карусель» і вимкнення на кілька хвилин світла під час підрахунку. Нікого це не здивувало – всі звикли, всі призвичаїлися... За результатами підрахунку голосів на виборчій дільниці № 6 176 округу м. Харкова, співвідношення голосів було 1 до 2 на користь провладного кандидата, і це при тому, що 40 % виборців є пенсіонерами. Спостерігачі від Віктора Ющенка, обдзвонюючи своїх знайомих на інших дільницях, дізнавалися про результати – і в середньому вони були на рівні 1 до 2. Уже потім ЦВК звідкись візьме 1 до 4, 1 до 5 по Харкову. Як таке стало можливим, для мене особисто залишається великою загадкою.

Уранці 22 листопада в поїзді Харків–Київ по мобільному телефону ми дізналися перші попередні дані ЦВК. На перший погляд, вони були невтішними, але ніхто не впавав у розпач. Навпаки, ми зрозуміли, що це лише початок боротьби. І хтось колись в Україні обов'язково намалює нашу картину про наші вибори, про вибори, завдяки яким зійде наше українське ясне, жовтогаряче сонце.

Жанна Безп'ятчук.
ФСТН-3

Культура

Заслужений художник України, лауреат Національної премії ім. Т.Г. Шевченка (за поданням НаУКМА) Сергій Якутович вирішив зафіксувати «доленосний момент історії» і запросив усіх митців до участі в акції «!Вже Україна!». За його словами, це буде «акт творення нового образу України», що покаже «якою Україна буде завтра». (Сайт: Yakutovych na saif.pdf).

Художник ставить перед собою завдання – зафіксувати вирішальний, доленосний момент історії. Це буде велике полотно із зображенням золотої брами, яка складається з великої історії і наших святих, образу матері та дівчини. Від брами будуть розходитися 27 полотен з гербами областей України, міст Києва та Севастополя, які несуть янголи в національних одностроях. Конструкція – модерна, форма – барокова. Тема – неперервність історії і народження Нової історії. Частини полотна із зображеннями гербів будуть передані на збереження в обласні центри. А в урочисті для України моменти вони знову будуть єднатися в Києві в цілісне полотно. Це і буде символічне ствердження: !Вже Україна! Єдина!

Столиця має ще раз показати приклад. У цей момент, коли зібралось стільки людей, з'явилася унікальна можливість наблизити широку аудиторію до історії, культури, мистецтва. Музеї, театри, концертні зали повинні відкрити свої двері для усіх охочих. Такі ж акції відкритих дверей мають відбуватися в усіх містах України. Відкриті душі – відкриті двері!

Багато заходів у межах цього проекту художник планує провести в Національному університеті «Києво-Могилянська академія».

Присвячується Помаранчевій революції

Незважаючи на те, що в ці складні і прекрасно помаранчеві дні вся увага могилянців та киян була прикута до Майдану Незалежності, до програм

їхня виставка-проект відкриває новий етап діалогу жінки з соціумом, що її оточує. Діалог цей нескінченний, і список питань-відповідей у ньому

«Нескінченні грані буття»

«5-го каналу», 23 листопада в Галереї мистецтв НаУКМА відбулося відкриття виставки «ART NON-STOP» у рамках проекту «Нескінченні грані буття». На ній були представлені роботи художниць-модерністок Юлії Майстренко-Вакуленко, Олександри Жумайлової-Дмитровська, Катерини Гутнікової. Організацією виставки саме в ці дні авторки виявили свою підтримку кандидату в президенти України Віктору Ющенку.

На думку митців, картини зроблені професійно, витончено, натхненно. Як сказала мистецтвознавець Леся Авраменко, ці картини говорять про духовність людини, надію, віру, любов, про красу жінки і її чистоту, про радість і світ дитини, вони говорять про взаєморозуміння, про плин часу і зв'язок часів.

Виставка відбулася за сприяння Швейцарської Культурної Фундації «ProHelvetia».

Словосполучення «жіноче мистецтво», «гендерні стосунки», «свобода самовираження в творчості і в житті жінки» зараз зустрічаються в багатьох мовах та культурах. На ці теми знімають кіно та серіали, пишуть статті в журналах і газетах. Тема свободи самовираження жінки, її творчого потенціалу однаково актуальна і між хмарочосами Нью-Йорка і на вулицях Києва. Україна намагається стати на шлях світового розвитку в економічному та культурному аспектах. «Жіноче мистецтво» – «Жінки в мистецтві» – це символ сучасного світу.

Три сучасні українські художниці, відстоюють своє право на творчість.

набагато більший, ніж можна представити на цій виставці.

Юлія Майстренко-Вакуленко

представила:

Цикл графічних творів;
Цикл кольорових офортів «Христос - Бог людський»;
Серію колажів «Світільник райського саду»;
Серію левкасів «Стіни»;
Цикл «Жіночі Нью»

Олександра Жумайлова-Дмитровська

представила:

Цикл «Жіночі Нью»;
Цикл ескізів та театральних костюмів «Театр»;
Цикл графічних панно «Світ. Історія. Культура»;
Цикл малюнків «Українське бароко»;
Цикл декоративних панно «Народні свята»;
Цикл пейзажів «Простір міст»;
Цикл композицій в авторській техніці «Кохання»

Катерина Гутнікова

представила:

Цикл графічних творів;
Цикл «Карнавал», до якого ввійшли офорти й гуаші із серій: «Королівська гра», «Кілька слів про кохання», «Жінка»;
Цикл малюнків «Жіночі Нью»

Адреса Галереї мистецтв:
вул. Іллінська, 9,
тел. 425-2154

Прес-центр НаУКМА

Шипинці О. Ольжича

Нашим сучасникам добре відоме ім'я видатного українського майстра слова, автора ряду поетичних збірок, політичного діяча, одного з керівників руху опору в Україні, провідника ОУН – Олега Олександровича Кандиби (Ольжича) (1907 – 1944 рр.). Набагато менше знаємо про нього як про вченого: історика, археолога зі світовим ім'ям, дослідника трипільських старожитностей України. Між тим наукові студії О. О. Кандиби на ниві археології були вагомим внеском у європейську науку і не втратили свого значення і до сьогодні.

Основною працею дослідника стала монографія «Шипинці. Мистецтво та знаряддя неолітичного селища», яка вийшла 1937 р. Невеликий тираж книги, її німецькомовний текст, заборона на поширення на території Радянського Союзу зробили монографію в нас справжньою бібліографічною рідкістю. Тому переклад книги українською мовою, яку зробив Юрій Рассакін (на світлині внизу), та її перевидання дають можливість нашим співвітчизникам нарешті ознайомитися з цією розвідкою.

До видання книги та її презентації, що відбулася в НаУКМА, доклали немало зусиль наші археологи з магістерської програми на чолі з професором Леонідом Залізником.

Прес-центр НаУКМА

Телерадіоэфір

Брик М.Т. Канал «НТН». Прямий ефір, передача «Вчасно». – 9 листопада.

Національна радіокомпанія України. – 9 листопада. Презентація українського перекладу монографії **Олега Кандиби** (Ольжича) «Шипинці: мистецтво та виробы одного неолітичного селища». Національна радіокомпанія України.

3-й канал. Презентація українського перекладу монографії **Олега Кандиби** (Ольжича) «Шипинці: мистецтво та виробы одного неолітичного селища». – 10 листопада.

НаУКМА в інформаційному просторі

Сергій Квіт: «Українці вже підійшли до тієї межі, за якою немає місця постколоніальному мракобісню» 16.11.2004 18:15

У своєму привітальному слові на Урочистих зборах в театрі *Оперети* з нагоди Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку 16 листопада **Сергій Квіт**, директор Могиллянської школи журналістики і президент Центру медіареформ, назвав професійну незалежність і реформування державного мовлення в громадське першочерговими потребами українських ЗМІ.

Брюховецький В.С. 5-й канал – 22 листопада.

Голіченко Т.С. RFI – французьке радіо. – 22 листопада.

Голіченко Т.С. «Radio Libre» – швейцарське радіо. – 23 листопада.

Моренець В.П. 5-й канал. – 23 листопада. – 21.00.

Брюховецький В.С. ТРК «Київ». – 23 листопада. – 20.30.

Кадирова Л.М. 5-й канал. – 24 листопада.

Кадирова Л.М. РЕН ТВ. – 24 листопада.

Про відкриття виставки «ART NON-STOP». Радіо «Промінь». – 25 листопада.

Масенко Л. Т. (прямий ефір) Третій канал. 25 листопада.

Брюховецький В.С. (інтерв'ю). Ірландське телебачення. – 26 листопада.

Голіченко Т.С. RFI – французьке радіо. – 26 листопада.

Брюховецький В.С. (інтерв'ю). Агентство «Рейтер». – 26 листопада.

Сюжет про пікетування могилянцями ICTV. ICTV. – 27 листопада.

Сюжет про пікетування могилянцями ICTV. 5-й канал. – 27 листопада.

Моренець В.П., Дончик В.І., Волочий І. (інтерв'ю). Радіо ЕРА. – 29 листопада.

Брюховецький В.С. Радіо ВВС. – 29 листопада.

Гарань О.В. (інтерв'ю). Радіо ЕРА. – 30 листопада.

Брюховецький В.С. Радіо «Промінь» (прямий ефір). – 30 листопада.

Публікації

Інф. Мова як творення суспільства//Українське слово. – 27 жовтня – 2 листопада. – С. 11.

Олександр Рожен. Чи витримає Україна новий 25-річний трагічний цикл?//Дзеркало тижня. – 30 жовтня – 5 листопада.

Ольга Брюховецька. Молоде і... невинне// Дзеркало тижня. – 30 жовтня – 5 листопада.

Вікторія Граніна. Могилянский создатель//Українська інвестиційна газета. – 2 листопада.

«Президент Могиллянської Академії теж не знайшов себе в списку...»//Українська правда. – 2 листопада.

Степан Цибуля. Этнографический мюзикл на сельском дворе//Киевский вестник. – 2 листопада. – С. 4.

Данило Іванів. Оранжевий настрої//Україна молода. – 2 листопада. – С. 6.

Ірина Довгаль, Євген Зверев. Бібліотека НаУКМА і її «квартирне питання»//Україна молода. – 4 листопада. – С. 10.

«Цю книжку читатимуть». Дивослово, 2004, № 10. – С. 80.

Інф. Історичні пошуки ідентичності //Вечірній Київ. – 19 листопада. – С. 10.

Даринка Кириличенко, Захарко Тисовець. Коли дух панує над літерою//Арка. – 22 листопада. – С. 6.

Денис Попович. Ноябрьские кучки//Киевские ведомости. – 23 листопада. – С. 2.

Марина Ткачук, Наталя Дмитренко. Студенти сказали: «Game over»//Україна молода. – 24 листопада. – С. 8.

Людмила Рябоконець. Студенти і викладачі «Могилянки» розпочали страйк //День. – 24 листопада. – С. 2.

Інф. Києво-Могилянська академія оголосила політичний страйк-//Українська газета. – 25 листопада. – С. 2.

Марина Ткачук. «Зеків на нари, тоді підем на пари!»//Україна молода. – 26 листопада. – С. 2.

Аліна Бажал. Переведу тебе через Майдан//Дзеркало тижня. – 27 листопада. – С. 5.

Дар'я Аверченко. «Будь же ти кременем!»//Дзеркало тижня. – 27 листопада. – С. 15.

В'ячеслав Брюховецький. (інтерв'ю)//Газета «Republica» (Італія). – 29 листопада.

В'ячеслав Брюховецький. (інтерв'ю) «Ці студенти стануть цвітом нації»-

//Високий замок. – 29 листопада.

В'ячеслав Брюховецький. (інтерв'ю)//Газета «Виборча» (Польща). – 30 листопада.

Електронні ЗМІ

Звернення міжнародної академічної спільноти на підтримку демократії в Україні//УНІАН. – 19 листопада (<http://unian.net/ukr/news/news-65600.html>).

Викладачі і студенти Києво-Могиллянської академії вимагають оголосити Юшенка переможцем президентських виборів//УНІАН. – 22 листопада (<http://www.unian.-net/index.php?url=news>).

Києво-Могилянська академія підтримала В. Ющенко//Корреспондент.net. – 22 листопада (<http://www.korrespondent.net/main/107363/>).

Артем Дегтярьов. Колектив Києво-Могиллянської академії огласил забастовку //ІА «Новости-Україна». – 22 листопада (http://newsukraine.ru/news.htmlnews_id=317738).

Вузы Києва підтримали акції опозиції против фальсифікації виборів. – 23 листопада // <http://www.kyiv.osp.com.ua> (<http://www.kyiv.osp.com.ua/newsid=5856.23>).

Брифінг президента Національного університету «Києво-Могилянська академія» В'ячеслава Брюховецького «Студенти і вибір України»//УНІАН. – 23 листопада (<http://unian.net/ukr/news/news-65733.html>).

Студенти пікетують Минобразования и пишут письма Януковичу//Обком (<http://www.obkom.net.ua/news/2004-11-25/1200.shtml>). – 25 листопада.

Студенты начали пикетировать МВД//Корреспондент.net. (<http://www.korrespondent.net/main/108041/>). – 29 листопада.

Підготувала
Ірина Зубець

